

Negyed évszázad globális erdőtelepítése a mérlegen (erdőtelepítés: politika, tervezés és fejlődés)

Szerkesztette A. Mather, Belhaven Kiadó, London, 1993.

A globális ökológiai problémák iránt érzékeny közvélemény figyelmének központjában az egyre gyorsuló erdőpusztítás áll. Sokkal kevesebb figyelmet fordítanak arra az erdőtelepítő tevékenységre, amely éppen a természetes erdőkre nehezedő nyomást hivatott kiváltani. A természet- és környezetvédők által sokat kritizált és lenézett erdőtelepítés pedig – minden elméletileg indokolható felvetés ellenére – nincs alternatívája a globális romlás megfékezésében.

A Mather könyvéből kiderül, hogy az erdőtelepítési tevékenységről nagyon nehéz globális áttekintést kapni, mert fogalmi statisztikai bizonytalanságok miatt még a fejlett országok adatai is alig egybevetethetők. Az bizonyos, hogy – éppen a természetes erdők fogyása hatására – az erdőtelepítés, az erdőültetvények létrehozása világszerte rohamosan növekvő jelentőséget kap. Az ültetvényes erdők területe 1965 és 1990 között például Brazíliában 0,5-ről 7,15 millió

ha-ra, Indiában 1-ről 14 millió ha-ra növekedett. Az ültetvénylétesítés üteme a 80-as évek végére csak a trópusokon mintegy 2 millió ha/év körül alakult. Globálisan az UNEP adatai szerint pedig mintegy 14,7 millió ha/év a mesterségesen létrehozott erdők területe. Papírforma szerint ez a terület alig marad el az erdőirtás évi ütemétől, amelyet 15-17 millió ha-ra becsülnek. Az összehasonlítás nehézsége abból adódik, hogy a „mesterségesen létrehozott” erdőterület-adatok ellenőrizhetetlen mértékben vonatkoznak egyszerre erdőtelepítésre és erdőfelújításra is. Emellett a statisztikák az erdőpusztítást rendre alá-, míg az erdőtelepítést fölébecsülik.

Mindezen hiányosság figyelembevételével valószínűsíthető, hogy csökkenő tendenciát mutat az erdőirtás és telepítés között tátongó szakadék. Afrikában és Ázsiában is lefékeződni látszik az erdőterület-fogyás, bár ezt egyértelmű adatokkal nem lehet alátámasztani. Az elmúlt 20 évet tekintve

Kell-e az erdőmérnöknek a pszichológia és a szociológia?

Amikor előtvestam Alma Materünk Társadalomtudományi Tanszék vezetőjének, dr. Lükő István kandidátus, tanszékvezető egyetemi docensnek mérnökök számára írott „Bevezetés a pszichológiába és a szociológiába” című 108 oldal terjedelmű és 1992-ben megjelent egyetemi jegyzetét, az jutott eszembe, hogy mennyivel kevesebb konfliktusom lett volna pályafutásom során a többségükben kisstílusú, igen középszerű, vezetésre alkalmatlan munkahelyi főnökeimmel, ha a pszichológia és a szociológia elemi ismereteinek birtokában lettem volna!

Igazán örülök annak, hogy az egyetemi tantárgyak között immár helyet kapott a pszichológia és a szociológia, még akkor is, ha akadnak, akik nem szimpatizálnak e tárgyak oktatásával. Dr. Lükő igen nehéz és elismerésre méltó feladatra vállalkozott, amikor a ma már szinte óceánná nőtt két tudomány tömör, közérthető és szakszerű foglalatát adta közre egyetemi jegyzetében. Bízom abban, hogy e két tárgy iránt a jövőben mind nagyobb bizalom, érdeklődés nyilvánul meg. A két tárgy közül különösen a szociológiát emelném ki, mert ez kulcs az ember, a társadalom, sőt az erdő jobb megértéséhez, az értelmiségű váláshoz és a nagy gondolkodót, Bibó Istvánt idézve „az

értelmiség örök emberi szerep” egyszerű feladatának megvalósításához is.

A szerző kiemeli, hogy a mérnöknek „társadalomtudományi szemléletmódra” (79. oldal) van szüksége, továbbá „a mérnökök számára sugallja azt a segítséget, amelyet a szociológia jelenthet a „láthatatlan” társadalmi sajátosságok „láthatóvá és mérhetővé tételében” (65. oldal). Egyetértek, sőt nagyon fontos és megszívlelendő figyelemfelhívásnak ítélem a szerző azon megállapítását, „hogy külföldön sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonítanak a jövő erdőmérnökeinek felkészítésekor a filozófia, szociológia, jogi, erdészettörténeti és politikai, pszichológiai, vezetés-menedzsment ismeretek elsajátításának. Ezek nélkül ugyanis nem lehet hatékonyan, eredményes mérnöki tevékenységet végezni, mivel a szűk technokrata, ökonomista szemlélet akadályozza a rugalmas, szakmát és pályát is váltani tudó értelmiségi munkát és a szélesebb értelemben vett társadalmi fejlődést” (94. oldal). „Felértékelődik az értelmiség kulturároközvetítő szerepe a vallalaton, üzenem belül is.” (90. oldal)

A jegyzet gerincét két markáns blokk alkotja, az egyik a pszichológia és a szociálpszichológia, a másik a szociológia. A jövőben célszerű lenne

két témakört szétválasztani és külön-külön jegyzetben megjelentetni. A jegyzetben foglaltak elsajátítását segíti elő az egyes fejezetek sajátos felépítése. A fejezetek rövid összefoglaló, a fontos kulcsfogalmak csoportba gyűjtése, a vitakérdések és az irodalomjegyzék zárja. Dicséretes a szerző azon törekvése, hogy a legfrissebb szakirodalmat ajánlja, közöttük a tudományág neves és hazai művelőinek munkáit. Az egyes fejezeteknél említett szakmai példák kétségtelül a jobb megértést szolgálják. Ezekből lehetett volna több is. Az erdőtervezők körében végzett szociológiai vizsgálat említésén túlmenően a szerző bővebben szólhatott volna dr. Tóth Árpád vizsgálatáról, illetve annak eredményéről, amit az erdőmérnökök körében végzett.

Dr. Lükő István újszerű, korszerű és színvonalas jegyzete érdeklődésre tarthat számot nemcsak a hallgatóság, de a végzett mérnökök körében is.

Hadd zárjam a kitűnő egyetemi jegyzet méltatását a szerző gondolatával: „Az általános emberi és demokratikus társadalmi értékekre épülő értelmiség-képzésben helyt kell kapjon a pszichológia és a szociológia.” (6. old.)

A címben feltett kérdésre a válasz úgy vélem, egyértelmű: IGEN!

Dr. Csótönyi József

kontinensenként eltérő erdőterület-változási tendenciák figyelhetők meg. Míg Európában 2%-kal nőtt az erdőterület, Afrikában 2%-kal, Ausztráliában 4%-kal csökkent.

Egyelőre nehéz megjósolni, hogy a fejlődő országok képesek lesznek-e az erdőterület drasztikus csökkenését megállítani, és a területnövekedést mesterséges úton elérni, ahogy az az európai államokban a múlt század óta megfigyelhető. A népesség alakulása jelentős bizonytalanságot lényez. Jellemző, hogy a gyorsan gyarapodó népességű országokban a leggyorsabb az erdőntás üteme, de országok között nagy különbségek vannak, amiket a természeti tényezők mellett a politikai körülmények, azon belül az agrár- és az erdészeti politika alakulása befolyásolnak.

A. Mather könyve az erdőtelepítések regionális helyzetét kiválasztott országok példáján mutatja be, amely fejezeteket helyi felkért szerzők készítették el. Elsősorban azok az országok kaptak helyet a könyvben, amelyek jelentős eredményeket értek el az erdőtelepítésben. Európa térségéből őt, hagyományosan erdőtelepítő ország szerepel: Nagy-Britannia, Írország, Dánia, Spanyolország és Magyarország. A hazánkról szóló fejezet *Keresztesi Béla* munkája. Az Európán kívüli térséget Algéria, Kína, Chile, Új-Zéland, Ausztrália, Japán és az Egyesült Államok képviselik.

Kétségtelen, hogy minden egyes ország erdőtelepítési politikája, a mesterséges erdők szerepe és jelentősége más és más; különösen nehéz párhuzamot vonni a mérsékeltövi és a trópusi országok helyzete között. Önmagában az erdőtelepítés, a faültetvények létesítése nem garancia arra, hogy a természetes erdőterület zsugorodása megáll. Thaiföldön és Chilében is megfigyelhető, hogy a faültetvényeket a még megmaradt természetes erdők rovására hozzák létre, ezért inkább az erdőpusztításhoz, mint a helyzet stabilizálódásához járulnak hozzá. Nem segítenek a faültetvények akkor sem, ha az erdőket nem a faanyagnyerés, hanem az agrártermelés bővítése érdekében ültetjük. Hiába finanszíroznak pl. Ausztráliában erdőtelepítési programot akkor, amikor egyidejűleg az erdőterület csökkenése legelő- és szántóterület nyeresé érdekében tovább folyik.

Aktív telepítési politikára ösztönző körülmény az, ha az

erdőfogyás közvetlen fahiánnyal fenyeget. Erre példa Nagy-Britannia vagy Magyarország, a fejlődő országok köréből pedig Kína és Algéria. A fahiány várható súlyos következményeire vonatkozó, sokszor a telepítési programok politikai hátszelét megteremtő jóslatokat utólag megvizsgálva megállapítható, hogy azok sok esetben túlzóak voltak; ma már a faipar és fakereskedelem nemzetközivé válásával ez kevésbé tűnik nyomós érvnek.

Mindinkább előtérbe kerülnek ezzel szemben a környezetvédelmi és ökológiai megfontolások. Ezen belül egyre gyakrabban jelennek meg az erdő azon szerepének hangsúlyozása, hogy a globális felmelegedésben fontos szerepet játszó széndioxid tartós lekötését teszi lehetővé. Számos erdműtársaság fogott például nagyszabású erdőtelepítési programokba a fejlődő országokban vagy Kelet-Európában annak érdekében, hogy ellensúlyozza az általa kibocsátott széndioxid kedvezőtlen légköri hatását.

Az erdőtelepítések munkalehetőség-teremtő beruházásaként való kezelése nem mindig sikeres. Lényeges, hogy milyen típusú agrártervezéknységet vált fel és hogy sikerül-e a helyi lakosságot a telepítési munkákba bevonni. A legtöbb esetben a tapasztalatok inkább negatívak (Spanyolország, Chile, Portugália, Anglia). Egyedül Új-Zélandban mutaták ki, hogy a korábban elnéptelenedő vidéki területeken az erdőtelepítések hatására az elvándorlás megállt.

A huszadik századi ültetvények többsége az eddigiekben ipari üzemek faellátásának biztosítására létesült. Az évszázad vége felé közeledve az „ipari” szemléletű erdőtelepítéseket – különösen a fejlett világban – egyre nagyobb ellen-szenvvel fogadják. Az európai típusú országokban a korábbiakhoz képest természetesebb erdőállományok létrehozása várható, az alkalmazott fajfajok között nagyobb lesz a lombos fajok aránya. A „post-üzemvárosi” erdőtelepítések terjedése egybeesik az a megfigyelhető tendenciával is, hogy míg korábban csak a leggyengébb minőségű földeket engedték át erdőtelepítésre, a mezőgazdasági túltermelés miatt az átengedett földek minősége javul, ami nagyobb lehetőséget kínál az erdművelőnek. Sajnos az ilyen telepítések létrehozása költségesebb, ezért egyéni vállalkozásra ezen a téren csak nagyvonalúbb állami támogatással lehet számítani. Az állam kivonulása az erdőtelepítés közvetlen irányító és kivitelező szférából egyébként általánosan megfigyelhető. A magánszektor helyettesítő szerepe viszont csak megfelelő ösztönzők alkalmazása esetén lehet sikeres. Úgy tűnik, az eddigiekben az erdészek sehol sem fordítottak elegendő figyelmet az erdőtelepítéssel összefüggő politikai, agrárpolitikai és szociális kérdésekre, pedig ez jövőbeni sikerességük záloga lehet.

Összességében A. Mather könyvéből némi reményt meríthetünk, hogy ha nem is minden országban, de a helyes gazdaságpolitikát folytató térségekben középtávon lefekezhető az erdők katasztrofális fogyása, még ha ezt egyelőre statisztikai adatokkal alátámasztani – az ismertett okokból – alig lehet. Magyar olvasóként örömmel kell nyugtázni, hogy Keresztesi akadémikus jóvoltából a hazai erdészet nemzetközi összehasonlításban is kimagasló eredményei széles körben ismertté válhattak az angolul olvasó, és Kelet-Európáról újszólóvalán semmit sem tudó világban.

Dr. Mátyás Csaba

Néhány ország erdőterületének változási trendje 1965–1989 között

Ország	Erdőterület (ezer ha)		Erdőterület-arány változása %	
	1965	1989	1965	1989
Nagy-Britannia	1 804	2 364	8	10
Írország	194	341	3	5
Magyarország	1 422	1 688	16	18
Spanyolország	11 616	15 850	27	31
Algéria	3 045	4 699	1	2
Ausztrália	133 700	106 000	18	14
Egyesült Államok	302 049	293 900	32	29
Világ összesen			33	31
Európa			31	33

Felsőfokú agrár-tankönyvek az ITSZB gondozásában

Az Erdészeti Lapok 1993. áprilisi számában, a „Könyvespolc” rovatban több helyen is említésre kerültek az agrár tankönyvek és hozzájuk kötődően az Intézményközi Tankönyvkiadási Szakmai Bizottság (a továbbiakban ITSZB) tevékenysége. Tekintettel arra, hogy elsősorban az egyetemi hallgatók tankönyvhöz jutásának kérdésében több pontatlan információ jelent meg, szükséges az ITSZB és az általa koordinált felsőfokú agrár tankönyvkiadás jelenlegi helyzetéről tájékoztatást adni.

1992 elején a földművelésügyi miniszter külön pénzalapot hozott létre a felsőfokú agrár tankönyvkiadás helyzetének javítására. Megalkototta továbbá – a pénzalap felhasználására és a tankönyvkiadással kapcsolatos szakmai kérdések eldöntésére – az Intézményközi Tankönyvkiadási Szakmai Bizottságot. Az ITSZB-ben a Földművelésügyi Minisztérium irányítása alá tartozó valamennyi főiskolai és egyetemi kar, valamint a minisztérium képviseli magát. A rendelkezésre álló pénzalap évente 15–20 tankönyv megjelenését teszi lehetővé, a könyvek terjedelmétől függően.

Az ITSZB gondozásában eddig megjelent felsőfokú tankönyvek a következők:

Szántóföldi növénytermesztés	szerk.	Bocz E.
Takarmányozás	szerk.	Schmidt J.
Farmgazdálkodás	ford.	Nemessályi Zs.
Talajtan		Stefanovits P.
Agrokémia és növényvédelmi kémia		Loch J. – Nosticzius Á.
A háziállatok diagnosztikai boncolása		Vetési F. – Mészáros M.
Élelmiszerkémia I.	szerk.	Gasztonyi K. – László R.
Dendrológia		Gencsi I. – Vancsura R.
Lételemzők kézikönyve	szerk.	Hecker L. – Bodó I.
Talajvédelem és vízrendezés dombvidéken	szerk.	Thyll Sz.
Német–magyar növénytermesztési szakszótár	szerk.	Petrikás Á.-né
Angol–magyar növénytermesztési szakszótár	szerk.	Petrikás Á.-né
Francia–magyar növénytermesztési szakszótár	szerk.	Petrikás Á.-né

A sorozatban 1994 végéig – ha a kéziratok határidőre elkészülnek – a következő könyvek jelennek meg:

1993.

Hulladékhasznosítás		Vermes L.
Állattenyésztés I.	szerk.	Horn P.
Tejgazdaságtan	szerk.	Bedő S.
Mezőgazdasági géptan	szerk.	Szendrő P.
A biokémia alapjai	szerk.	Sajgó P.
Számvitel és pénzgazdálkodás	szerk.	Tóth P.
Földműveléstan	szerk.	Nyíri L.
Állattan	szerk.	Bakonyi G.
Háziállatok szülészete és szaporodásbiológiája		Harati J. – Zöldág L.
Állatorvosi belgyógyászat		Karsai E. – Vörös K.
Növényvédelmi állattan		Sáringner I. – Mészáros Z.
Háziállatok élettana és anatómiája	szerk.	Husvél F.
Mezőgazdasági és erdészeti meteorológia	szerk.	Szász G. – Tőkei L.
Genetika		Heszky L.
Spanyol–magyar növénytermesztési szakszótár	szerk.	Petrikás Á.-né
Orosz–magyar növénytermesztési szakszótár	szerk.	Petrikás Á.-né

1994.

Bevezetés az alkalmazott matematikába	szerk.	Kósa A.
Gyeggazdálkodás	szerk.	Vinczeffy I.
Agrobotanika	szerk.	Turcsányi G.
Matematikai módszerek az agrárgazdaságban	szerk.	Batos A. – Harmos Zs.
Élelmiszerhigiénia		Bíró G.
Közgazdaságtan	szerk.	Molnár J.
Mezőgazdasági alapismeretek		Hajós L.
Erdészeti termőhelyismeret		Szodfridt I.
Kertészet	szerk.	Cselótei L.
Növényvédelem	szerk.	Petróczy I.
Műszaki hótan		Beke J. – Vas A. – Szabó G.
Vadon termő és termesztett gyöngyövények	szerk.	Bernáth J.
Erdészeti fatermés- és faállomány-szerkezet	szerk.	Solymos R.
Állategészség	szerk.	Duduk V. – Egyri B. – Szovátay Gy.
Agármarketing	szerk.	Lehota J.

Művelési élelmiszergyártás (Management Guide for microbiological quality c. könyv fordítása) ford. és szerk. Farkas J.

Agárkémiai higiéné		Várnagy L.
Faipari műveletek	szerk.	Sitkai Gy.
Térképek és vetületek		Bácsatay L.

Mint látható, a sorozatban szűkebb szakterületünk az erdészet, a faipar és a geodézia – több könyvvel képviselteti magát (köszönnet érte a könyvírásra vállalkozó szakembereinknek), de számos alap- és alapotó tárgyú tankönyvet is eredményesen forgathatnak majd hallgatóink.

A tankönyvekhez minden agrár-felsőoktatásban tanuló hallgató kedvezményesen juthat hozzá, ami jelenleg az önköltségi ár 25% át jelenti. A különbséget az e célra elkülönített pénzalap fedezi. A könyveknek egyébként több ára van, nevezetesen

– hallgatói ár (az önköltségi ár 25%-a), amelyen az agrárfelsőoktatási intézmények graduális képzésben résztvevő hallgatói vásárolhatják a könyveket, az intézményeken belül, szigorú nyilvántartások vezetése mellett, minden hallgató könyvenként egy-egy darabot;

– ITSZB-én belüli önköltségi ár, amelyen az agrár-felsőoktatási intézmények posztgraduális képzésben résztvevő hallgatói, a főiskolák, egyetemek oktatói, kutatói és könyvtárai juthatnak hozzá a könyvekhez;

– bolti ár (a kiadói önköltségi ár kereskedelmi árrésszel növelt értéke), amelyen a könyvbolt-hálózatban kereszttel bárki vásárolhatja az agrár tankönyveket. Például szakterületünkön kötődően a már megjelent Gencsi L. – Vancsura R.: Dendrológia című könyv – hallgatói ára 477 Ft

ITSZB-n belüli önköltségi ára 1908 Ft
– bolti ára pedig 3020 Ft (az árak 6% AFÁ-t tartalmaznak).

A könyv tehát a korábbi szám információival ellentétben, az erdő- és faipari mérnök-hallgatók számára – akik e könyvet tankönyvként használják – is megfizethető.

Egyes könyvek esetén – ha a forgalmazást a hivatalos könyvbolt hálózaton kívüli szervezet elvállalja – a szakterület szakemberei a bolti árnál olcsóbban juthatnak hozzá a tankönyvekhez. Például a Gencsi L. – Vancsura R.: Dendrológia című könyv az Országos Erdészeti Egyesületen keresztül a bolti árnál lényegesen kedvezőbb áron elérhető. Várhatóan az a lehetőség a további szakirányú könyveinknél is megmarad. Itt jegyzendő meg, hogy a tankönyvek végső árai nagymértékben függenek a példányszámtól, amelyet a könyvekre vonatkozó igényelmérések alapján állapítanak meg. Könyveink tehát olcsóbbak lesznek, ha azokat nagyobb

példányszámban tudjuk megjelentetni. Ezért, ha a különböző esztornákon, köztük az Erdészeti Lapokon keresztül is megjelenő igényfelmérésekkor szakembereink közül többen jelentkeznek, a könyveket olcsóbban vásárolhatjuk majd meg.

A Földművelésügyi Minisztérium által létrehozott pénzalap az agrár-felsőoktatás hallgatói számára olyan könyveket is elérhetővé tesz, amelyek nem az ITSZB gondozásában jelennek meg. Ilyen könyvek esetében az ITSZB mindig egyedi elbírálás alapján dönt. Szakterületinkhöz kötődően jelenleg folyik például a szintén a múlt lapszámban bemutatott Simon T.: A magyarországi edényes flóra határozója című könyv – amelyet a Tankönyvkiadó jelentetett meg

– tankönyvkénti elfogadtatása, amelyet az erdőmérnök hallgatók a közeljövőben szintén kedvezményes áron vásárolhatnak majd meg.

Biztató jelei vannak annak, hogy az agrár felsőfokú tankönyvkiadásra jelenleg biztosított pénzalap folyamatosan és hosszú távon is rendelkezésre áll majd, és ezzel a tankönyvkiadás jelenlegi helyzete lényegesen javul, sőt néhány év múlva mindenki számára kielégítő lesz.

Dr. Horváth Béla,
az Erdőmérnöki Kar dékánhelyettese,
az ITSZB tagja

MEGJELENT

a Képtelen erdészetről

30 év – válogatott írásokban

képek sík és görbe tükörben, 90 oldalon.

Megrendelés: utánvétellel, egy példány 250 Ft + postaköltség

10 példány felett 10% kedvezmény.

Apatóczy István, 2092 Budakeszi, Pf.: 74.

Üzen az erdő

címmel jelent meg *Wentzely Dénes* elbeszéléseinek válogatott gyűjteménye. Aki olvasott már „Wentzely, az erdősz”-től, bizonyára nagy élvezettel veszi kézbe a Zalai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság, a Balatonfelvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság és a HM Veszprémi Erdgazdaság támogatásával megjelent kötetet – ha még nem fogyott el.

Kedves Erdész, Vadász és természetet kedvelő Barátaim!

Hosszú tőprengés után szántam rá magamat, hogy gyerekkori emlékeimből, meg a 40 éves erdősz-vadász életemből, legtöbbször vidám, ó'kor szomorkás hangvételű elbeszéléseimnek egy csokrárt elküldjem Nektek.

Úgy érzem, hogy ebben a rohanó, embertpróbáló időben a favágók, meg a hajtók tűznek már az emléke is elhamvad bennünk!

Csak kesernyés füstje csípi még szemünket és attól könnyes.

Egy marék parázs kell, mert kihűlt hamuban fázik az ember!

Én ezekkel az elbeszéléscimmel szeretném felszítani azt a marék parazsat, hogy lelketek mélyén újra lobogva égjen az erdei tűz! Hogy melegítsen sok fagyos nappalon és világítson sok sötét éjszakában.

Nekem nincs se gazdag ösöm, se pénzes barátom, de még ilyen ismerősöm sincsen.

Csak a papír!

Arra írtam rá a szívemben őrzött régvolt, tegnappólt erdei történeteket, amelyek Veletek is megtörténhettek, csak nem vettétek észre, vagy nem figyeltek rá! Az öregisten a tanúm, hogy összeszedett kis elbeszéléscimmel nem akartam én „babérokat aratni”! Csak azért szedtem össze őket, hogy

maradjon emléke egy vidám erdősz-vadász életnek. Mint erdősz, közvetlen erdőben élő, úgynevezett „tő-melletti” ember voltam hosszú éveken át.

Egyszerű emberek között éltem, de meg-megjeleniek vadászatok idején a „nagyok” is!

Volt közöttük uborkafára felkapaszkodott, de akadt tiszteltre méltó is!

Apámmal gyerekefjével részt vettem uradalmi nagyvadászatokon mint önálló loállásra állított „vadász” és sokszor voltam magasszintű miniszteri vadászatokon a 60-as, meg a 70-es években vadászattrendező, hajtásokat irányító – fuss ide, fuss oda – erdőszeti műszaki vezető.

Tehát van bennem mihez viszonyítani!

Írásaim között böngészve, úgy éreztem, hogy a „Távoli harangszó” hangulata fejzi ki a magányos erdősz-lakokban élő erdőszek-vadászok meghatóan tiszta emberségét.

Megvallom őszintén, azért írtam le ezt az igaz történetet, hogy rációfolyjak azokra a mendemondákra, amelyek az erdősz basáskodó, embertelen és szolgalelkű uradalmi vagy kincstári cselédnek tüntették fel!

Vallom, hogy az erdőszek nagy része hivatásának: az ERDŐ és a VAD szeretőinek a büföletében élt!

Én is ezekhez tartozónak érzem magamat!

A szerző